

Contribution ID: 177

Tür: Oral Presentation

Bilginin Temsilinde Semantiğe Karşı Sentaks mı Kazandı?

18 Aralık 2024 Çarşamba 18:00 (30 dakika)

Yapay zeka düşüncesi, analitik felsefi geleneğin birikimleri içerisinde ortaya konulmuştur ve bu gelenek bilginin makinede nasıl temsil edileceği üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. 19. ve 20. yy matematik felsefi çalışmaları Alan Turing üzerinden yapay zeka kavramının doğmasında rol oynamıştır. Analitik felsefe içerisinde rasyonelite simge manipülasyonu üzerinden ele alınmıştır. Kurt Gödel'in tamamlanmazlık teorisi sonrasında Turing'in ortaya koyduğu hesaplanabilirlik teorisi bu analitik geleneğin pratikte devamı iken bilgi anlayışı bakımından bir kopuşun temsildir. Aynı sembol temelli anlayışın dildeki yorumu ise Rudolf Carnap ile öne çıkmıştır. Dilin sentaksa indirgenemezliğine ulaştıktan sonra ise Carnap biçimsel ispat yerine biçimsel gösterimi önceleyen yeni bir teori ortaya atmıştır. Ray Solomonoff tarafından yorumlanarak pratiğe dökülen Carnap'ın çalışmaları ise makine öğrenmesi metodlarının temellerinden birini oluşturmuştur. İspat ve gösterim, Turing'de temellendireceğimiz AM gibi kural temelli ilk yapay zeka uygulamalarından Solomonoff'da temellendireceğimiz veri odaklı Bayes'ci uygulamalara geçişin arka planında verinin ve bilginin nasıl anlaşıldığına dair bir ayrımın felsefi göstergeleridir. Sosyal bilimler ve özelde bilimsellik tartışmasını yürüten analitik felsefenin insana ve bilgiye dair paradigmaları, tamamlanmazlık teorisi sonrasında pragmatik gelişme göstermektedir. Güncel makine öğrenmesi metodları ile açılan yeni bilgi ufku ise pratik bilginin felsefi konumu bakımından sorgulanmalıdır. Bu bağlam içerisinde matematik felsefesi çalışmalarından semantiğe çektiğimiz bilginin temsili tartışması, güncel makine öğrenmesi metodları ile (transfer learning, embeddings ve transformers) pratik zeminde cevaplanmaktadır. Bu değişimi mümkün kılan, yapay zekanın başlangıç yıllarındaki ispat temelli otonom yaklaşıma karşılık günümüzde bilgisayarı bilgi temsiliinde araçsallaştıran insan-makine etkileşimidir. Sonuç olarak, günümüzde semantiği ispatlamaksızın erişilen zemin rasyoneliteye ve yapay zekada makinenin insandan bağımsız düşünülmesine ilişkin varsayımlarımızın gözden geçirilmesinin gerekliliğine dair bir iştarettir.

Anahtar Sözcükler: Makine öğrenmesi, bilgi teorisi, analitik felsefe, bilgi temsili, büyük dil modelleri

Presentation language / Sunum Dili

TR (Türkçe)

Disciplines / Disiplinler

Philosophy / Felsefe

E-mail / E-posta

a.hanzale@gmail.com

ORCID ID

0009-0008-1397-5786

Institution / Affiliation / Kurum

Istanbul University

Country / Ülke

Turkey

Başlıca yazarlar:: Abdullah Hanzale Korkmaz (İstanbul Üniversitesi)

Sunu yapanlar: Abdullah Hanzale Korkmaz (İstanbul Üniversitesi)

Session Classification: Session 3.4 (Day 1)

Track Classification: Congist'24: Theoretical Foundations